

Samarqand viloyatida xizmatlar sohasining rivojlanishi

Xizmatlar sohasining rivojlanishi hozirgi zamon iqtisodiyotida muhim ahamiyat kasb etadi. Iqtisodiyotda xizmatlar o'sishining asosiy omillarini ilmiy bilimlar, nomoddiy shakldagi to'plamlar, axborot texnologiyalari va tadbirkorlik faoliyati integratsiyasi kabi omillar tashkil etadi.

Iqtisodiyotning ushbu sektori turli xil faoliyat turlarini o'z ichiga olib, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ushbu faoliyatning yakuniy natijasi tayyor mahsulot emas, balki ko'rsatilgan xizmatlardir. Xizmatlar nafaqat korxonalariga, balki jismoniy shaxslar - yakuniy iste'molchilarga ham ko'rsatilishi mumkin.

2020-yil yanvar oyida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari

Ko'rsatilgan bozor
xizmatlari hajmi

1 063,2 mlrd. so'm

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan
bozor xizmatlari hajmining
o'sish sur'atlari

111,0 %

Ko'rsatilgan bozor
xizmatlari hajmining
o'sish sur'atlari

113,3 %

Aholi jon boshiga
ko'rsatilgan bozor
xizmatlari hajmi

277,0 ming so'm

Dastlabki ma'lumotlarga ko'ra, 2020-yil yanvar oyida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 1 063,2 mlrd. so'mga yetdi.

Taqqoslama ekvivalentda, o'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish 13,3 % ni tashkil etdi.

Ijtimoiy, siyosiy, jamoatchilik muammolarni, hududlarning iqtisodiy salohiyatini ko'tarmasdan, ularning barqaror rivojlanishisiz hal qilib bo'lmaydi.

Hududiy siyosat maqsadlariga faqat iqtisodiy jihatdan samarali bo'lgan loyihalarni amalga oshirish orqali erishish mumkin.

Xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi aholining hududiy va ijtimoiy harakatchanligini, yangi xo'jalik hududlarini o'zlashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini va moddiy mahsulotlar iste'molini oshirishni ta'minlaydi.

2019-yil yanvar oyiga nisbatan aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 53,7 ming so'mga oshdi va 277,0 ming so'mga teng bo'ldi, uning o'sishi 11,0 % ni tashkil etdi.

**Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi -
277,0 ming so'm**

2019-yil yanvar oyiga nisbatan

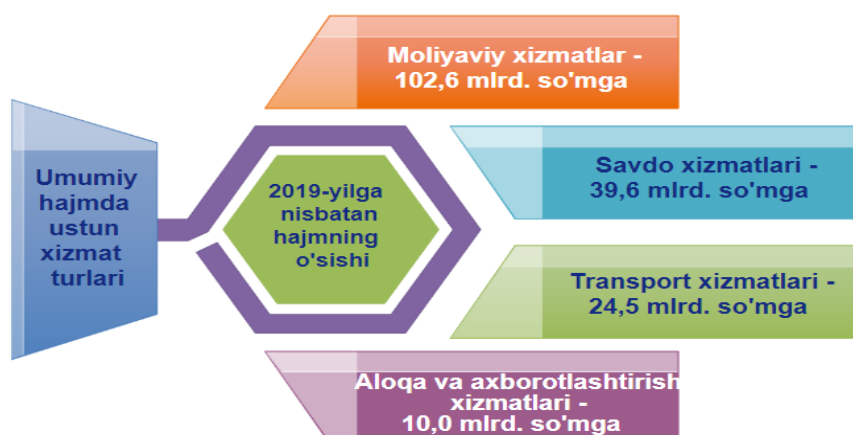
Mamlakatimizda postindustrial axborot jamiyati shakllanishi bilan xizmatlar sohasining roli tobora oshib boradi, chunki aholining ehtiyojlari doimiy ravishda o'sib boradi va ularning xilma-xilligi doimiy ravishda kengayib boradi.

Xizmatlar sohasining rivojlanishi - jamiyatning muvaffaqiyatli ravnaq topishiga asosdir. Ijtimoiy ehtiyojlar tizimidagi yuz beradigan o'zgarishlar xizmatlar sohasining o'sish omili hisoblanadi. Texnika, texnologiya, ishlab chiqarish tuzilmalarining murakkablashishi, aholi turmush darajasining oshishi, shuningdek, insonning o'zini mukammallashtirishi, ya'ni ta'lim va madaniyat darajasini oshirishi hisobiga ishlab chiqarish va aholi ehtiyojlari izchil ravishda kengayib boradi.

Xizmatlar sohasidagi aksariyat faoliyat turlarining o'ziga xos xususiyati - bu mahalliyashtirishning yuqori darajasi, ma'lum bir hududga (hudud, tuman, shahar va qishloq aholi punktlari) bog'liqligi hisoblanadi. Shu sababli, faoliyatning hajmi, joylashishi, faoliyat turlari va ko'lamlari, mulkchilik shakllari, korxonalar va xizmat ko'rsatish tashkilotlarining ish uslublari, ularning modernizatsiya qilishdagi roli va rivojlanish potentsiali mintaqa iqtisodiyotidagi innovatsion o'zgarishlarning ehtiyojlari, ustuvorliklari va strategiyasi bilan o'zaro bog'liq bo'lishi kerak.

Bugungi kunda xizmatlar sohasi - zamonaviy milliy iqtisodiyotning eng muhim tizimni tashkil etuvchi tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Ushbu sektor an'anaviy faoliyat bilan cheklanib qolmay, jamoat hayotidagi ishtirokini doimiy ravishda kengaytirib boradi, ijtimoiy ishlab chiqarishga qo'shilib boradi va iqtisodiyotning deyarli barcha sohalari bilan o'ziga xos aloqalar bilan chambarchas bog'liqdir.

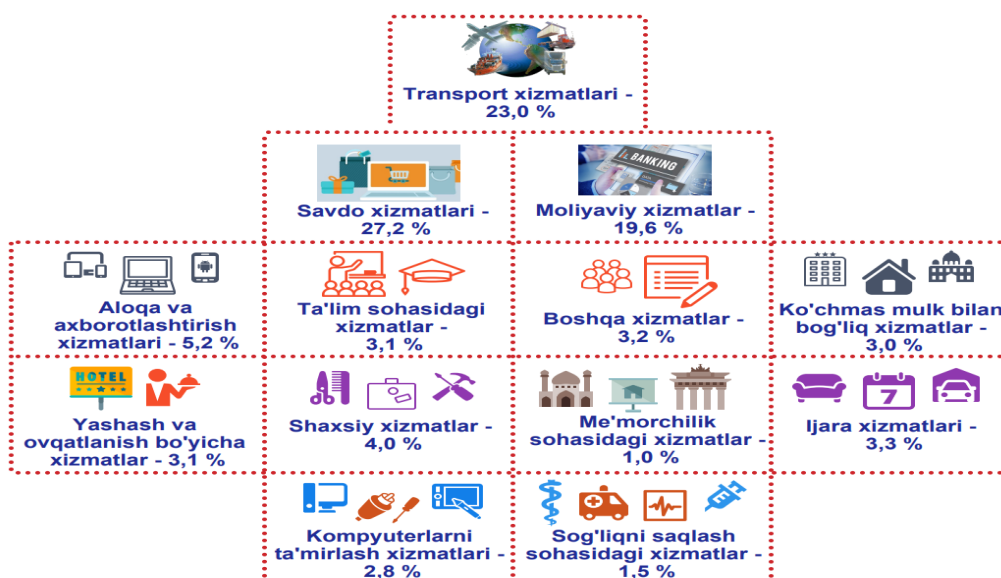
Ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmining o'sish omili, 2019-yilga nisbatan moliyaviy xizmatlar (102,6 mlrd. so'mga), savdo xizmatlari (39,6 mlrd. so'mga), transport xizmatlari (24,5 mlrd. so'mga), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (10,0 mlrd. so'mga) hajmining oshishi hisoblanadi.

Bundan tashqari, ta'lim sohasidagi xizmatlar (8,9 mlrd. so'mga), ijara xizmatlari (6,1 mlrd. so'mga), yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar (6,0 mlrd. so'mga), shuningdek, shaxsiy xizmatlarda (6,0 mlrd. so'm) hajmining o'sishi kuzatildi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlari tarkibida eng katta ulushni savdo xizmatlari egallaydi. Shunday qilib, 2020-yil yanvar oyida ularning ulushi 27,2 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, yuqori ko'rsatkichlar transport xizmatlari (23,0 %), moliyaviy xizmatlar (19,6 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari bo'yicha (5,2 %) qayd etildi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining tarkibi, % (2020-yil yanvar oyida)

Shuningdek, me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar - 1,0 %, sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar - 1,5 %, kompyuter va ma'ishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarda - 2,8 % uncha yuqori bo'lmagan ulush qayd etildi.

**Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ishlab chiqarilgan
xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari**
(2020-yil yanvar oyida)

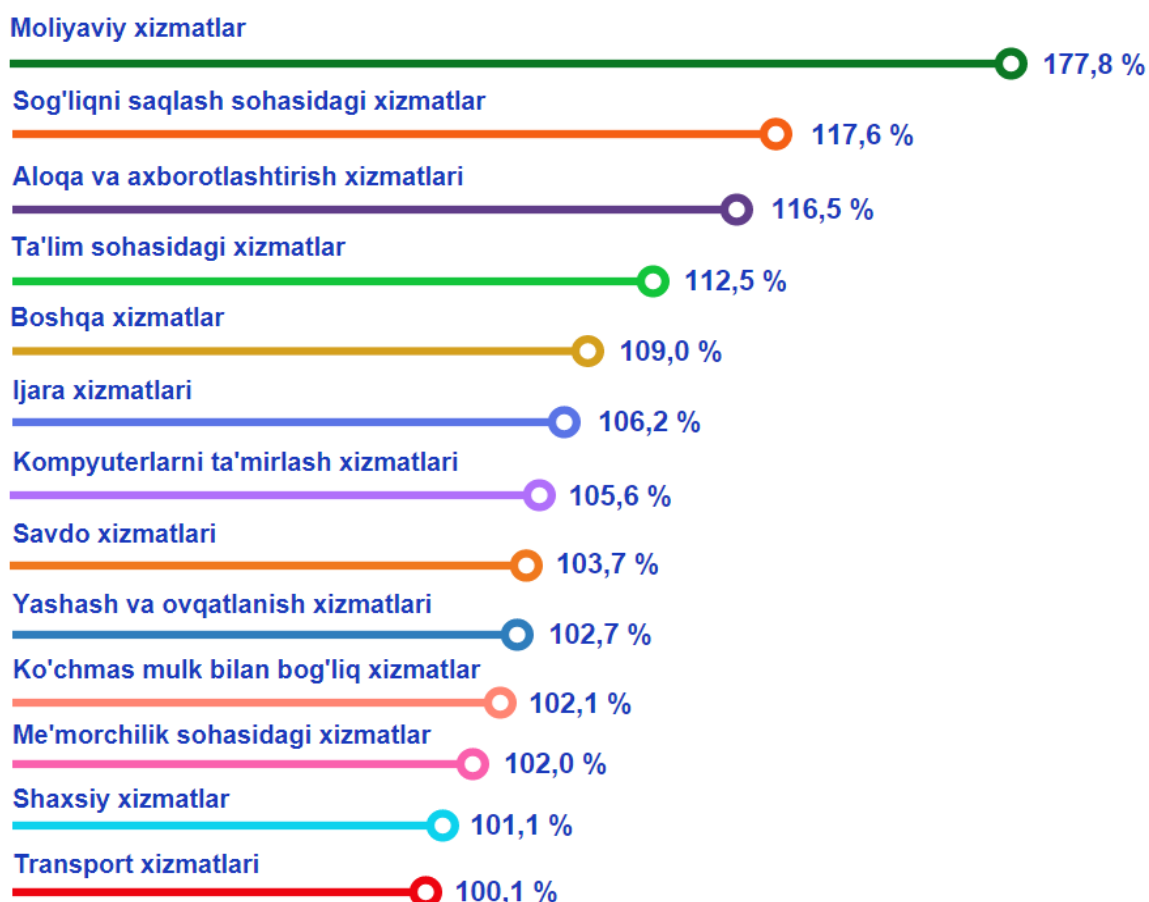
	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, %
Xizmatlar - jami	1 063,2	113,3
shu jumladan:		
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	55,8	116,5
Moliyaviy xizmatlar	207,9	177,8
Transport xizmatlari	244,5	100,1
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	227,2	101,0
Yashash va ovqatlanish xizmatlari	33,2	102,7
Savdo xizmatlari	289,2	103,7
Ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	31,5	102,1
Ta'lim sohasidagi xizmatlar	32,6	112,5
Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	16,3	117,6
Ijara xizmatlari	34,7	106,2
Kompyuter va ma'ishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar	29,5	105,6
Shaxsiy xizmatlar	42,9	101,1
Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	10,9	102,0
Boshqa xizmatlar	34,2	109,0

Davlatning iqtisodiy siyosatida axborot va aloqa xizmatlari (mobil aloqa, internet, raqamli televideniya va boshqalar) kabi zamonaviy xizmat turlarini, shuningdek, zamonaviy moliyaviy xizmat turlarini (bank xizmatlari, lizing, sug'urta, audit, konsalting va boshqalar) rivojlantirish alohida ahamiyatga ega.

Eng yuqori o'sish sur'atlari moliyaviy xizmatlar (177,8 %), sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (117,6 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (116,5 %) va ta'lim sohasidagi xizmatlarda (112,5 %) qayd etildi.

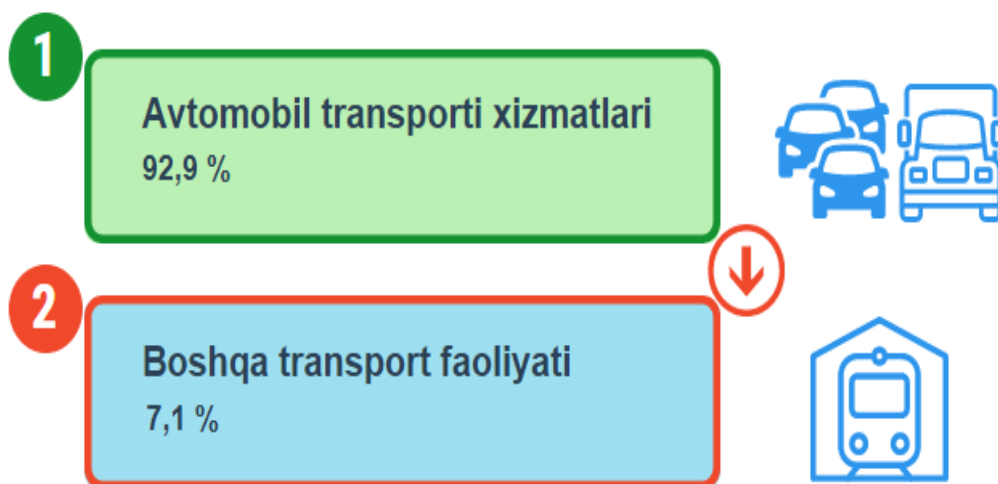
**Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan
bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari, %
(2020-yil yanvar oyida)**

Yuqori bo'lmagan o'sish transport xizmatlarida (0,1 %), shuningdek, shaxsiy xizmatlarda (1,1 %) belgilandi.

Ta'kidlash joizki, transport xizmatlari hajmining o'sishi, birinchi navbatda, yuk va yo'lovchilarni tashish xizmatlariga talabning oshishi bilan bog'liq bo'lib, bu o'z navbatida turistik faoliyatning jadal rivojlanishi, savdo tarmog'ining kengayishi, qurilish loyihalari hajmini yanada kengaytirishga, bino va inshootlarni rekonstruktsiya qilish, shuningdek, transport va logistika infratuzilmasini rivojlantirish bilan bog'liq.

Transport turlari bo'yicha transport xizmatlarining tarkibi, % (2020-yil yanvar oyida)

Transport xizmatlari umumiy hajmida avtomobil transporti xizmatlarining ulushi 92,9 % ni tashkil etadi. Transport xizmatlarida boshqa transport faoliyati esa – 7,1 % qayd etildi.

Avtomobil transportida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmida yo'lovchilarni tashish katta ulushga ega.

Yuk tashish
bo'yicha xizmatlar

Yo'lovchi tashish
bo'yicha xizmatlar

2020-yil yanvar oyida avtomobil transportida yo'lovchi tashish xizmatlarining ulushi 70,7 % ga yetdi.

Avtomobil transportida ko'rsatilgan bozor xizmatlarining umumiy hajmida yuk tashish xizmatlari ulushi 29,3 % ni tashkil etdi.

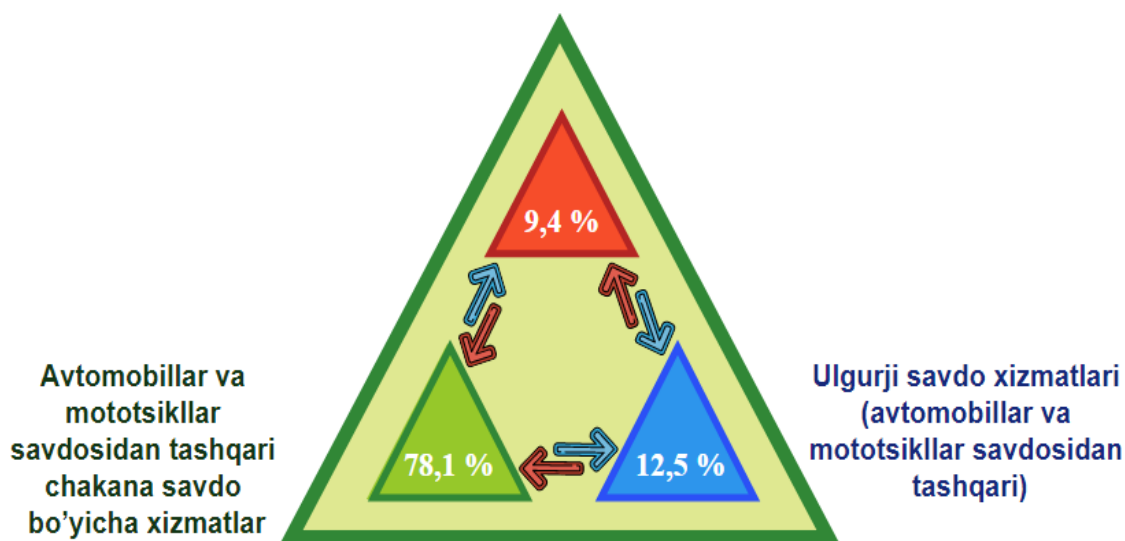
Savdo - bu tovarlarning aylanishini, ularning ishlab chiqarish sohasidan iste'mol sohasiga o'tishini ta'minlaydigan iqtisodiyot sohasidir. Bir mamlakatning boshqa davlatlar bilan tovarlar importi va eksportidan iborat bo'lgan savdosi tashqi savdo, turli mamlakatlarning bir-biri bilan umumiy savdo-sotig'i xalqaro savdo hisoblanadi. Ma'lum bir davlat ichida savdo ijtimoiy zarur iste'molchiga tovarlarni yetkazib berish funktsiyani bajaradi. U ulgurji va chakana savdoga bo'linadi.

2020-yil yanvar oyida ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmidagi savdo xizmatlarining ulushi 27,2 % ni tashkil etib, bu 289,2 mlrd. so'mga teng bo'ldi.

Savdo xizmatlari tarkibi, %

(2020-yil yanvar oyida)

**Avtomobillar va mototsikllar
ulgurji va chakana savdosi,
jumladan, ularni ta'mirlash
xizmatlarini qo'shgan holda**

Chakana savdo xizmatlari umumiy savdo xizmatlari hajmining qariyb to'rtidan uchini, aniqrog'i 78,1 % ga to'g'ri keladi.

2020-yil yanvar oyida ulgurji savdo xizmatlarining ulushi (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) 12,5 % ga yetdi.

Avtomobillar va mototsikllarning ulgurji va chakana savdosi bo'yicha xizmatlar, jumladan, avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda savdo xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 9,4 % ni tashkil etdi.

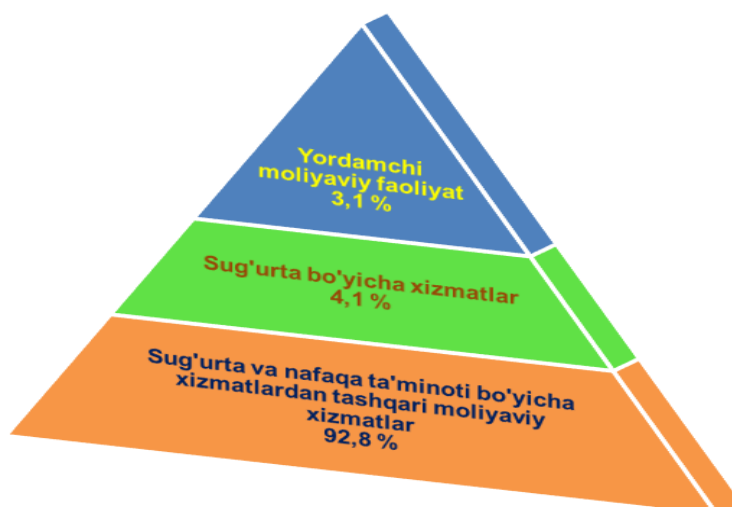
Zamonaviy bank xizmatlarini taqdim etish uchun shart-sharoitlar yaratish uchun innovatsion bank texnologiyalarining joriy etilishi chakana xizmatlarni ko'rsatishga ixtisoslashgan raqamli banklar va ularning bo'linmalarining faoliyatini tashkil etish, masofadan turib bank xizmatlarini takomillashtirish va to'lov tizimini yanada rivojlantirish moliyaviy xizmatlarning jadal rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

2020-yil yanvar oyida moliyaviy xizmatlar hajmi 207,9 mlrd. so'mga teng bo'lib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 102,6 mlrd. so'mga oshdi. Moliyaviy xizmatlarning o'sishi 77,8 % ni tashkil etdi.

Moliyaviy xizmatlar umumiy hajmida sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlarning ulushi 92,8 % ni tashkil etadi. Joriy davrda sug'urta xizmatlarining ulushi 4,1 % oralig'ida qayd etildi.

Sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlar umumiy moliyaviy xizmatlar hajmidagi ulushi yuqori salmoqqa ega emas va u 3,1 % ni tashkil etadi.

2020-yil yanvar oyida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining hajmi 55,8 mlrd. so'mga teng bo'ldi. O'tgan yilning mos davriga nisbatan ushbu turdagi xizmatlarning o'sish sur'ati 116,5 % ga yetdi. Ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmidagi ulushi 5,2 % ni tashkil etdi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmida eng katta ulushni telekommunikatsiya xizmatlari (simli va mobil aloqa xizmatlari, internet tarmog'i, yo'ldoshli aloqa xizmatlari va boshqalar) egallab, 98,2 % ni tashkil etdi. Joriy davrda aloqa va axborotlashtirish xizmatlari umumiy hajmida nashriyotchilik xizmatlari – 0,8 %, kompyuter dasturlashtirish, maslahat berish xizmatlari va boshqa yordamchi xizmatlar 0,5 %, axborotlashtirish xizmatlari – 0,5 % ni tashkil etishi qayd etildi.

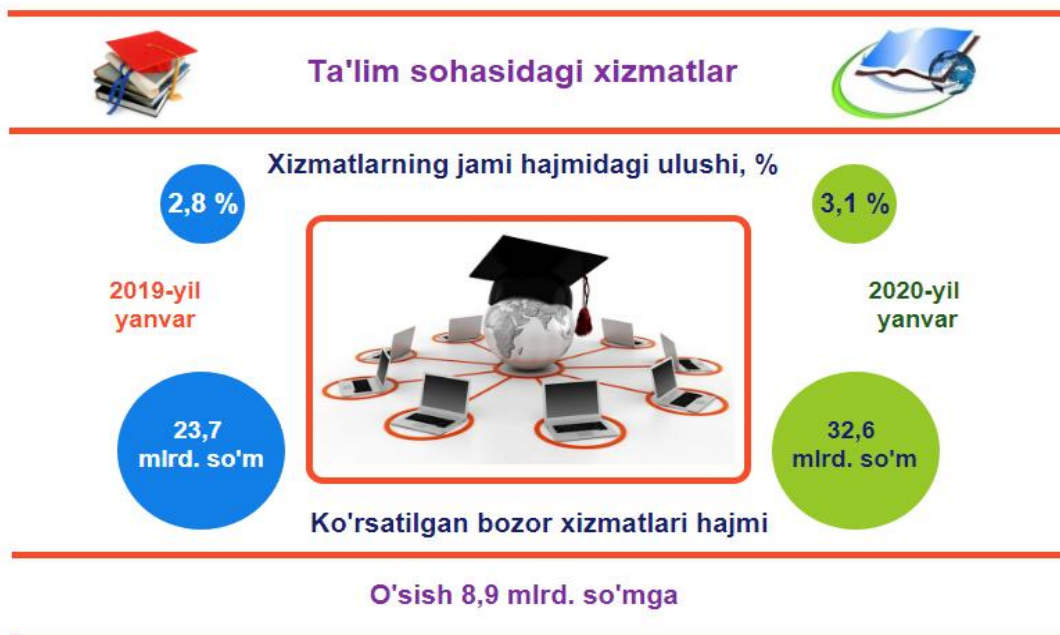
2017-2021 yillarga mo'ljallangan Harakatlar strategiyasining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblangan ta'lim va fan sohasini rivojlantirish quyidagilardan iborat:

uzluksiz ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, sifatli ta'lim xizmatlari imkoniyatlarini oshirish, mehnat bozorining zamonaviy ehtiyojlariga mos yuqori malakali kadrlar tayyorlash siyosatini davom ettirish;

ta'lim va o'qitish sifatini baholashning xalqaro standartlarini joriy etish asosida oliy ta'lim muassasalari faoliyatining sifati hamda samaradorligini oshirish, oliy ta'lim muassasalariga qabul kvotalarini bosqichma-bosqich ko'paytirish;

ilmiy-tadqiqot va innovatsiya faoliyatini rag'batlantirish, ilmiy va innovatsiya yutuqlarini amaliyotga joriy etishning samarali mexanizmlarini yaratish, oliy o'quv yurtlari va ilmiy-tadqiqot institutlari huzurida ixtisoslashtirilgan ilmiy-eksperimental laboratoriyalar, yuqori texnologiya markazlari va texnoparklarni tashkil etish.

2020-yil yanvar oyida ta'lim sohasidagi xizmatlar hajmi 32,6 mlrd. so'mga yetib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan o'sish 12,5 % ni tashkil etdi.

O'tgan yilga nisbatan yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning o'sish sur'ati 102,7 % ni tashkil etdi, hajmi esa 6,0 mlrd. so'mga oshdi va 33,2 mlrd. so'mga yetdi.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar umumiy hajmida oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlarning ulushi 76,8 % bilan ustunlik qiladi.

2020-yil yanvar oyida yashash bo'yicha xizmatlar ulushi 23,2 % ni tashkil etdi.

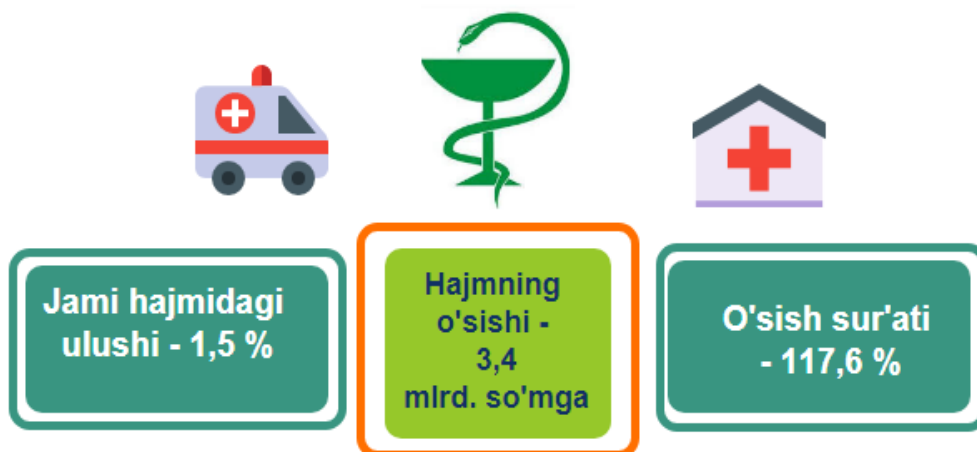
Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar tarkibi, %
(2020-yil yanvar oyida)

Ushbu turdagi xizmatlarning o'sishiga dam olish uylari, kottedjlar va boshqa dam olish maskanlari xizmatlariga bo'lgan aholining talabi o'z hissasini qo'shdi.

Sog'liqni saqlash tizimini yanada takomillashtirish, tibbiyot xodimlari mehnatini rag'batlantirish, zamonaviy texnologiyalar va davolash usullarini keng joriy etishga katta e'tibor qaratilmoqda.

2020-yil yanvar oyida sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlarning hajmi 16,3 mlrd. so'mga yetdi. O'tgan yilning shu davriga nisbatan o'sish sur'ati 117,6 % ni tashkil etdi.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar

Ko'plab xalqaro ekspertlarning fikriga ko'ra, xizmatlar sohasining jadal rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotining zamonaviy tuzilmaviy moslashtirishni muvaffaqiyatli yakunlash uchun hal qiluvchi shartdir.

Xizmatlar sohasining tarmoqlar tarkibi va texnologiyalari tobora murakkablashib borishi, mahsulot sifati va rang-barangligini oshirish, shuningdek, yuqori texnologiyali xizmatlar tarmoqlarining jadal rivojlanishi korxonalar va tashkilotlar, uy xo'jaliklarining samaradorligi va raqobatbardoshligini yanada oshirishga yordam beradi.

Xizmatlar sohasi statistikasi bo'limi

71-230-85-35